

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 din, za 1/2 leta
90 din, za 1/4 leta 45 din,
mesečno 15 din; za ino-
zemstvo: 210 din. — Pla-
ča in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Številka 91.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravnništvo
je v Ljubljani v Gregorči-
čevi ulici 23. — Rokopisov
ne vračamo. — Račun pri
pošti hranilnici v Ljubljani
št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaaja vsak ponedeljek,
sredo in petek

Ljubljana, petek 13. avgusta 1937

Cena posamezni
številki din 1.50

Kapitalizem in demokracija

V ameriški reviji »American Mercury« je objavil ameriški gospodarski strokovnjak Sokolsky članek o kapitalizmu in demokraciji. Članek odkriva čisto svojevrsten pogled na pomen in vrednost kapitalizma ter demokracije. Ker se tudi pri nas, zlasti pod vplivom raznih ekstremnih skupin, silno enostransko presoja kapitalizem, a prav tako tudi demokracija, smo prepričani, da je tudi za našo javnost članek Sokolskega zelo poučen in tudi potreben. Sokolski piše med drugim:

L. 1918. sem živel v Uniji socialističnih sovjetskih republik. V tem času sem dvomil o krepostih kapitalizma, vendar pa sem bil pristaš demokracije. Nato sem bil na Kitajskem in Japonskem, kjer sem videl prehod azijskega despotizma v kapitalizem. Prišel sem do prepričanja, da radikalne teorije kolektivizma obsojajo posameznega človeka v suženjstvo do vladajoče manjšine. Prišel sem do prepričanja, da spremlja odpravo osebne lastnine vedno radikalna odprava vseh človeških pravic in da pomeni uničenje kapitalizma tudi uničenje demokracije.

Kapitalizem je osnovno načelo proizvodnje in razdelitve blaga ter storitev po posameznih ljudeh in njihovega lastnega kapitala ter kot rezultat njihovega dela. Cilj je doseči dobiček, ki si ga podjetnik pridrži in do katerega ima zakonito pravico. Tudi prihranki in mezde se morejo naložiti v podjetjih, da se doseže dobiček. Zalog bog je delavec le redko v tem srečnem položaju, da si more nekaj prihraniti.

Kapitalistični sistem nalaga posameznim podjetjem riziko. Toda ta riziko zadene le posameznika. Zaradi kapitalističnega sistema ne nastajajo nikdar izgube za vso družbo, razen če je korupcija ta sistem potvorila. Kajti blagostanje, ki se je enkrat doseglo, se ne more razdeležiti, razen z vojno in revolucijo. Če se bogastvo potroši v eni obliki, potem se pojavi znova v drugi. Kar eden zgubi, to pridobi drugi. Navada, da človek prevzame nevarnosti, povzroča dosti-krat napredek, ki se po drugi poti ne bi dosegel tako hitro. Riziko in upanje na dobiček sta več ko mnoge druge stvari pripomogla, da so se tehnični procesi tako hitro razvijali. Samo zaslug rizika podjetnika je, da se je tako zelo razširila potrošnja elektrike in da se tako zelo uporabljajo avtomobili. Riziko je spravil na svet na tisoče predmetov, ki so napravili življenje udobnejše in prijetnejše. Pod starim fevdalizmom sta deželni gospodar ali pa cerkev nadzorovala trg. Ta sta določala cene, mezde, delovni čas, obrestno mero ter sta ustvarjala ali priznavala monopole. Pod kapitalizmom pa je bilo omejeno gospodarstvo vlade v teh zadevah kot nekaj postranskega. Seveda obstoji še vedno neko nadzorstvo vlade, toda trg je svoboden in sodba posameznika je neodvisna. Vlade ne bi smele nikdar jamčiti določenih dobičkov ali garantirati vrnitve izgub. Če vlada to stori, potem znižuje element rizika, ki je vžigajoča sila za »pospešeno si« iznajditeljstva in produktivnosti.

Kapitalizem je ustvaril množestveno proizvodnjo in razdelitev, a tudi umetno razpoloženje za po-

vpraševanje. S tem je razširil proizvodnjo na velike trge ter znižal izgubo zaradi pokvarjenja blaga na minimum. Posledica tega je, da so postali vedno večji konfort, večja raznovrstnost blaga in večje storitve za vedno večje število ljudi dosegljivi. Noben drug sistem se ni izkazal tako sposoben za dvig življenjske ravni ljudstva. Samo v kapitalističnem sistemu je bilo mogoče brez nasilja doseči mezde in življenjsko raven ameriškega delavca. Cezar ni imel nobenega avtomobila, Napoleon nobene elektrike, kraljica Viktorija nobenega frižiderja, dočim so te in tisoč drugih udobnosti življenja za srednje sloje in za ameriške delavce sama po sebi razumljiva stvar. Živila iz vseh strani sveta prihajajo na mizo ameri-

škega delavca: pomaranče iz Kalifornije, sadje iz Floride, kava iz Brazilije, čaj iz Kitajske, repi rakov iz Japonske, sir iz Kanade, gnat iz Češkoslovaške in Poljske itd. A ne samo v Združenih državah Sev. Amerike, tudi v Veliki Britaniji, Franciji, skandinavskih državah Nizozemski, Švici in v vseh vodilnih kapitalističnih državah je življenjska raven delavskega razreda na vsak način višja kakor jo dosežejo delavci v kateri koli drugi državi z drugačnim gospodarskim sistemom.

Ne samo užitki so mnogo bolj razširjeni kakor v vsaki drugi deželi, tudi razdelitev lastnine je bila s kapitalističnim sistemom neizmerno razširjena. Ameriška telegrafska in telefonska družba

ima 700.000 delničarjev, ki so iz vseh slojev prebivalstva.

Iz vsega tega sledi, da ima kapitalizem svoje velike prednosti in da izven kapitalističnih držav ni nobene prave in resnične demokracije. V kapitalističnih državah je pojem človeške svobode in pravic posameznika ko tudi upor proti despotiji vlad osnova vsega političnega mišljenja. Po naziranju Amerike je demokracija esenca razvoja človeškega plemena. Demokracija ga ni samo osvobodila politično, temveč tudi intelektualno ter je osamosvojila njegov značaj. Če more demokracija uspevati le pod kapitalizmom, potem pa je treba tudi kapitalizem ali vsaj bistvene dele individualne gospodarske svobode posameznika na vsak način ohraniti!

tom belih lis, drugače ga res ne moremo oceniti, bi menda hotel, da se tako dolgo ne bi gradila v Sloveniji nobena železnica, dokler ne bo železniška mreža v Hercegovini in tudi v Črni gori tako gosta kakor v Sloveniji. Vse gospodarsko življenje ene pokrajine naj po tem kolosalnem naziranju zamre, dokler ne pade na stopnjo najbolj gospodarsko zaostale pokrajine.

Ali ta strokovnjak ne ve, da Slovenija zaradi svoje višje gospodarske stopnje plačuje tudi nepri- merno višje davke? Ali ta strokovnjak ne ve, da se že skoraj dvajset let grade vse nove železnice iz davkov, ki jih dajejo Slovenija, Vojvodina in prečanski kraji. Ali naj te pokrajine bodo za svoje zvesto plačevanje davkov nagrajene s tem, da se njih gospodarska sila ubije? Kdo pa bo potem dajal denar za gradnjo novih železnic v davčno — ne pa tudi gospodarsko-pasivnih pokrajinah? Ali ta dični strokovnjak res nič ne misli?

Obupno žalostno je, da morejo dobiti pri nas veljavo tudi najbolj abderitski argumenti. Argument z belimi lisami spada v vrsto takšnih argumentov.

Vidi se, da nekaterim ne gre v glavo racionalno gospodarstvo, še manj pa gospodarska enakovrednost pokrajin. Ni se zato niti čuditi, če pri vsem velikanskem letnem prirastku, ki ga daje jugoslovanska zemlja, še vedno nismo mogli priti iz krize.

1200 milijonov dinarjev za novo železnico Banjaluka—Kraljevo

»Jugoslov. Kurir« poroča, da se bo najkasneje v oktobru začela graditi normalnotirna železnica Kraljevo—Banjaluka. Železnica bo veljala 1200 milijonov dinarjev in bo dograjena v petih letih.

Tej vesti dodaja neki »strokovnjak za železniška vprašanja« v »Jugoslov. Kurirju« daljša pojasnila, ki so tudi glavni razlog, da se oglašamo v tej zadevi.

Ta strokovnjak utemeljuje namreč potrebo nove železnice s tem in v resnici »strokovnjaškim« argumentom. Pravi namreč, da že površen pogled na železniško karto Jugoslavije dokazuje, da so Vojvodina, Hrvatska in Slovenija čisto črne od železniških prog (temu strokovnjaku se je menda res delalo črno pred očmi, op. ured.), dočim se v Srbiji, Črni gori, Bosni in Hercegovini črte železniških prog komaj vidijo. K temu strokovnjaškemu gledanju na železniško karto pripominjamo samo to, da je bilo leta 1935. na ozemlju ljubljanske direkcije 1146 kilometrov železniške proge ter 12 km v gradnji, torej skupno 1158 km, na ozemlju beograjske pa 2644 km proge in 219 km v gradnji, torej skupno 2863 km železniške proge, da se je moralo gospodu »strokovnjaku« res črno delati pred očmi, da skoraj 3000 kilometrov teh prog ni videl.

V Vojvodini, Hrvatski in Sloveniji je torej po mnenju g. »strokovnjaka« železniška karta kar črna od samih železnic, v Srbiji, Bosni in Črni gori pa so same bele lise, ker ni nobenih železnic. Zato se morajo najprej te bele lise odpraviti, potem pa se bodo mogle začeti graditi nove železnice tudi v Sloveniji, Hrvatski in Vojvodini. S tem nezaslišanim argumentom se upa ta »strokovnjak« zagovarjati zapostavljanje Slovenije pri gradnji novih železniških prog!

Bodi torej temu dičnemu strokovnjaku povedano, da se železnice grade predvsem zaradi prometa, iz gospodarskih in končno iz strateških razlogov. Nikjer na svetu pa ne grade železnice zato, da bi z njimi odpravljali bele lise. Takšnih specialitet se res morejo posluževati samo notorični nestrokovnjaki.

Prometni razlogi pa pravijo, da se grade železnice tam, kjer je že cestni promet velik, kjer je dovolj blaga in potnikov, ki bi jih železnica mogla prevažati. Železnica, ki nima ne tovorov in ne potni-

kov, je vendar nesmisel, saj vendar ni železnica sama sebi namen, temveč le sredstvo, ki naj olajša promet. Najprej mora torej biti promet, potem ima šele železnica eksistenčno upravičenost.

Vsaka železniška proga je nadalje gospodarsko podjetje, ki se mora obrestovati, ker se vendar ne grade železnice zato, da bi se povečeval državni deficit. Le izjemoma je dopustno, da se zgradi tudi pasivna železniška proga, če je ta strateško izredno važna, da se torej njen deficit nekako kompenzira s pozitivno pridobitvijo na drugi strani. Nobena bela lisa pa ni tako znamenita, da bi bila vredna tudi le enega dinarja deficita. Zaradi takšnih otroških argumentov niti Abderiti niso gradili železnic.

Železnice se po vsem svetu grade iz gospodarskih razlogov, da se olajša izvoz, da se zboljšajo kupijske zveze, da se pospeši tujski promet in da se dvigne splošno blagostanje dežele. Železnice so plodovita investicija, zato so večino železnic na svetu tudi zgradile zasebne družbe in ne država.

Povsod, kjer le količjak vestno gospodarijo z državnim denarjem, tudi gledajo na to, da se grade železnice v prvi vrsti tam, kjer se more upati na rentabilnost. V naši državi je dokazano po samih podatkih železniškega ministrstva, da so bile železnice najbolj aktivne v Sloveniji. Tako so dale železnice v Sloveniji leta 1935. od vsakega kilometra proge železniški upravi 355.000 din dohodkov, v Srbiji pa le 183.400 din, torej skoraj še enkrat manj.

Iz tega pa sledi, da bi se morale nove železnice graditi najprej v Sloveniji, ker tu bi bile železnice aktivne in bi s tem dobila železniška uprava tudi denar, da bi gradila manj rentabilne železnice ter s tem polagoma odpravljala one famozne bele lise.

Nobena nova železnica v vsej državi pa notorično ne bi bila tako aktivna in tako potrebna, kakor je železniška zveza Slovenije z morjem. Samo letna izguba na ladijskih pristojbinah, ki jih utrpe naša pristanišča zaradi pomanjkanja te zveze, znaša do 80 milijonov din letno. Povsod na svetu je prva skrb vseh vlad, na najprej zvežejo svoja morska pristanišča z zaledjem. Pri nas pa gledamo že kmalu 20 let, kako gredo naši to- vori namesto na Sušak na Reko

in Trst. In kje je še država, ki bi bila ravnodušna, če morejo prihajati v našo državo kupci le po tujih železnicah, ker je zveza po naših prenerodna. Stotine milijonov zapravljamo, ker nismo še zgradili železniške zveze Slovenije z morjem. Ne bela lisa, ampak velikanski madež za vso našo politiko je, da še danes te železnice nimamo.

Ta dični železniški »strokovnjak« s svojim idiotskim argumen-

Problem Podonavja

Avstro-Ogrska je bila pred vojno velika gospodarska enota, ki je zlasti bila ugodna za gospodarski razvoj treh dežel: Češke, nemške Avstrije in Madjarske. Industrializirana Češka je mogla z lahkoto prodajati svoje izdelke v vse zaščiteno carinsko ozemlje monarhije. Prav tako je bilo vedno poskrbljeno za odjem madjarskih pridelkov, dočim so nemške avstrijske province zaradi svojega favoriziranega položaja tudi prišle bogato na svoj račun. Vse druge dežele pa so morale več ali manj delati za napredek teh treh privilegiranih pokrajin.

Po vojni je nastal nov položaj. Nastale so nove države in češkoslovaški trg je postal premajhen za vse agrarne proizvode podonavskih in balkanskih držav. Avstrija je izgubila svoj favorizirani položaj, a tudi Madjarska je prišla zaradi konkurence novih držav v stiske. Začela se je gospodarska borba v Podonavju in nastali sta dve fronti: agrarna in industrijska. Kako potrebe obeh teh front izravnati, to je problem podonavskih držav.

Iz političnih razlogov pa se to vprašanje ni začelo reševati tako, kakor bi se moralo. Strah, da bi postal nemški vpliv v Avstriji premočan ali da bi se podonavske države s skupnim sporazumom osamosvojile od vsakega vpliva v tujini je rodil rimske protokole, ki naj bi odrgali Avstrijo in Madjarsko od skupnosti s podonavskimi državami ter jih obenem rešili pred odvisnostjo od Nemčije. V ta namen je priznala Italija Avstriji in Madjarski velike koncesije ter obema državama v času največje gospodarske stiske zagotovila neoviran izvoz.

Toda v zadnjem času se pojavljajo znaki, da rimski protokoli

niso več tako trdni, kakor so bili. Tako n. pr. smatra Madjarska, da ji danes ni več v posebno korist, če ima z rimskimi protokoli zagotovljen odjem 20.000 vagonov pšenice v Avstriji, ko pa more danes to pšenico prodati za svobodne de- vize tudi v druge države. Avstrija zopet tudi ni več tako navdušena za ta preferencial, ko pa more s priznanjem enake ugodnosti drugim državam dobiti pšenico ceneje. A tudi Italija sama ni več tako navdušena za politiko rimskih protokolov, ki je zahtevala od nje velikih žrtve. Tako noče priznati preferencialov le Avstriji, temveč daje enake ugodnosti tudi Jugoslaviji, ker bi drugače pač ne mogla nič prodati v Jugoslavijo.

Pa še na drugih mestih se krhajo rimski protokoli. Poročali smo že o pogajanjih med Jugoslavijo in Madjarsko, da se ustanovi skupna prodajna pisarna za agrarne proizvode, da si obe deželi ne bi več na tujih trgih konkurirale in si slabile kupčijo. Podobni sporazumi se pripravljajo tudi med drugimi podonavskimi državami, kar vse dokazuje, da se pripravljajo v Podonavju nova grupacija sil. Ne bi več odločali le politični argumenti, temveč tudi gospodarski ozir bi začeli vplivati. Pripravljati se začena sporazum med podonavskimi državami in s tem tudi njih gospodarska osamosvojitve.

Nedvomno je, da bi bilo to najboljše rešitev za vse podonavske države, toda nevarnost je, da bodo velesile znova mogle preprečiti ta zdravi razvoj. Toda za vedno ga ne bodo mogle preprečiti, ker je pač ta razvoj prenaraven in v očitno korist vseh podonavskih držav. Moremo zato upati, da bo ta razvoj tudi zmagal.

Za solidarnost gospodarskih stanov

Predsedstvena seja Zveze trgovskih združenj

V torek ob 10. dopoldne je bila v ljubljanskem Trgovskem domu predsedstvena seja Zveze trgovskih združenj, ki je dokazala, da naša Zveza lepo napreduje in da se dobro zaveda svojih nalog. Posebno pomembna pa je bila seja zaradi predloga g. Pavlina, da se skuša doseči sodelovanje z drugimi gospodarskimi stanovi ter tako poveča njih vpliv, da bodo potem tudi njih težnje bolj upoštevane in da se bodo vsaj minimalne zahteve trgovstva tudi izvedle. Z izvajanjem posl. Lenarčiča in zborničnega predsednika Jelačina je bil ta predlog osvetljen z vseh strani in s tem je bila tudi dana smer vsemu bodočemu delu Zveze. Doseči solidaren nastop vseh gospodarskih stanov, to bo glavna in najodličnejša naloga Zveze.

Seja je bila zelo dobro obiskana ter so se je udeležili poleg predsednika St. Vidmarja, podpredsednikov Francea Čeha in Frana Škrbca ter zborničnega predsednika Ivana Jelačina še naslednji delegati združenj:

Pavel Stergar za Brežice,
Fran Berjak za Kranj,
Vinko Pavlin za Laško,
Roman Golob, Stanko Florjančič in Pavel Fabiani za mesto Ljubljano,
Jernej Logar in Ivan Rant za Ljubljano-okolico,
Venčeslav Vilar za Ljutomer,
Stanko Lenarčič za Logatec,
Fran Skaza za Maribor,

F. Strmšek in M. Rantaša za Maribor-okolico,
Karl Koltaj za Mursko Soboto,
Edmund Kastelic za Novo mesto,
Milko Senčar za Ptuj,
Josip Divjak za Ribnico,
Martin Šumer za Slov. Konjice,
Fran Žebre za Škofjo Loko.

Opravičili pa so se: podpredsednik Ferdo Pinter, g. Adamič iz Kranja ter združenja v Dolnji Lendavi, Celju-okolici, Ptuj-okolici in Slovenjem Gradcu.

Predsednik Stane Vidmar je otvoril seja in podal najprej kratko predsedstveno poročilo. Konstatiral je, da so bili vsi sklepi zadnjega občnega zbora Zveze izvršeni ter vložene vse potrebne predstavitve in spomenice finančnemu, trgovskemu in kmetijskemu ministru.

Banski upravi je bila predložena izprememba pravil ter je banska uprava to izpremembo tudi odobrila.

Zveza je poleg tega v smislu predlogov združenj s posebnimi vlogami zahtevala izpremembo § 19. obrtnega zakona, ureditev oddajanja modre galice, protestirala proti povišanju davčne osnove, zahtevala, da se izda nova uredba o zapiranju in odpiranju trgovin, zahtevala poostren boj proti nelojalni konkurenci, nadalje izvedbo socialnega zavarovanja za trgovstvo, znižanje železniških prevoznin itd.

Nato je takoj prišel na prvo točko dnevnega reda, na

rešilo vsaj za dravsko banovino. To je vendar tako majhna in tako skromna zahteva, da bi se morala doseči.

Ce se kljub temu ne doseže, potem je razlog poleg že prej omenjene animoznosti proti trgovstvu, tudi v premajhnem kontaktu med Zvezo in združenji.

Vinko Pavlin je nato omenil celo vrsto vprašanj, ki tarejo podeželskega trgovca. Tako se dogaja, da ima nekdo na deželi po 2 in 3 obrtne liste, a dobi potem od občine potrdilo, da je obrtnik in se mu pridobnina pavšalira, dočim se odmerja trgovcu, ki se mora boriti proti konkurenci tega obrtnika, pridobnina od davčnega odbora.

Ko so se uvedle skupne banovinske trešarine, se je reklo, da se bodo te uporabljale za vzdrževanje ljudskega šolstva in da se bodo potem občinske doklade znižale. V resnici pa so te ostale neizpremenjene.

Kmetijski odbori prodajajo moko po din 250, to je v očitno izgubo. Primanjkljaji pa se krijejo potem s prispevki občin. Kako naj proti takšni konkurenci uspe trgovci?

Vse to povzroča, da je danes vedno manj trgovcev, ki se živijo in zato živi trgovci vedno bolj le od rezerv prejšnjih let.

Stojimo pred katastrofo, če ne najdemo rešitve iz tega položaja. V ta namen je treba izdelati podoben načrt, da bomo vedeli, kaj hočemo in da bomo izvedli vsaj svoje minimalne zahteve.

Na našo parlamentarno delegacijo se ne moremo zanesiti in moram kar odkrito povedati, da v njo nimamo nobenega zaupanja. V vsej proračunski debati je stvarno govoril le posl. Mohorič, da je bil tudi edini poslanec, ki je glasoval proti združnemu zakonu. Vse debate in glasovanja v skupščini dokazujejo, da gre v skupščini le za navadno licitacijo, kdo bo cenejši.

Pri takšnem političnem položaju in pri takšnih razmerah ne preostaja nič drugega, kakor da se ustanovi iz zastopnikov Zveze trgovskih združenj, Zveze industrijev, Društva hišnih posestnikov, glavnih organizacij gostilničarjev in obrtnikov, Društva industrijev in veletrgovcev

akcijski odbor,

ki bo usmeril stremiljenja vseh teh organizacij v eno smer. Oprt na vse te organizacije bo imel ta akcijski odbor tako veliko moralno moč, da bo mogel tudi uveljaviti zahteve v njem združenih organizacij. Nobena politična stranka te organizacije gospodarskih stanov ne bo mogla omalovaževati in naše zahteve bodo začele prodirati. Potem se tudi ne bo dogajalo to, da se v nekaterih občinah plačuje tudi 250% občinske doklade in da gre 60% vsega čistega dobička za davke.

Ta akcijski odbor pa je tudi potreben, ker se dravska banovina hitro industrializira. Ta industrializacija se bo še povečala, ker je tudi za deželo edina rešitev. Zato pa je tudi potrebno, da se že sedaj nekaj stori, da se spravijo interesi vseh gospodarskih stanov v sklad in da se izdela enoten program. Tudi delojemalce bi bilo mogoče pritegniti k temu sporazumu, ker laže je dosegljiv sporazum med podjetnikom in delavcem, kakor pa med odvetnikom in kmečkim delavcem.

Zato predlaga, da se pooblastita zbornični predsednik Ivan Jelačin in naš predsednik Stane Vidmar, da stopita v stik z zastopniki drugih gospodarskih stanov in da

skušata doseči ustanovitev predlaganega akcijskega odbora. (Splošno odobranje.)

Debata o predlogu

Posl. Lenarčič je nato v daljšem in zanimivem govoru pojasnjeval, kako težko je danes delo in stališče narodnih poslancev. Tako so dobili poslanci načrt združnega zakona šele 6 ur pred pričetkom razprave, dočim mora biti po poslovniku poslanec vsak zakonski načrt predložen najmanj 24 ur pred začetkom razprave. Navedel je drastične primere, kako se delajo v naši upravi težke napake. Pojasnil je tudi, zakaj je propadla akcija, da bi se z nakupom tujih obveznic Blairrovega posojila sanirale slovenske kreditne zadruge. Navajal je, kako najbolj odločilni krogi v državi vedo, da je padlo v zadnjih letih gospodarstvo v dravski banovini za 30%, a da se je za isti odstotek dvignilo gospodarstvo v vzhodnih banovinah. Navajal je še celo vrsto drugih kričočih primerov našega upravnega in tudi drugega nerada, ki je kriv, da ne pridemo do zboljšanja. Njegova izjava je bila mestoma senzacionalna odkritja ter napravila tudi temu primeren učinek.

Predlog g. Pavlina sicer pozdravlja, dvomi pa, da bi se mogel izvesti, ker so naše razmere mnogo preveč obupne, da bi bili takšni idealni predlogi izvedljivi.

Predsednik Vidmar pozdravlja iniciativo g. Pavlina ter poudarja, da bo Zveza skušala njegov predlog izvesti. Njegova pravilnost se vidi tudi iz tega, da smo tudi mi v Ljubljani prišli do istih zaključkov. Prvi pogoj pa, da se more ta predlog uresničiti, je, da bodo vsi pripadniki gospodarskih stanov najprej gospodarski ljudje in šele potem člani strank.

Tudi zbor. svetnik Senčar toplo pozdravlja Pavlinov predlog ter poudarja, da so politične stranke trgovstvo in gospodarske kroge le izkoriščale.

Nato se je oglašil k besedi zbornični predsednik Ivan Jelačin. Najprej je omenil, da je že odredil, da se bodo okrožnice Zbornice pošiljale ne le zborničnim svetnikom, temveč tudi vsem združenjem, da bo tako kontakt med Zbornico in združenji čim živahnejši. Vest so pozdravili zborovalci z glasnim odobravanjem.

Nato je v široko zasnovanem govoru osvetlil ozadje gospodarskih in političnih težkoč ter s številnimi primeri iz drugih držav pokazal, kako se more z uspehom delati za dvig gospodarstva. Med

drugim je omenil, kako je Hitler nastopil proti konsumnim združenjem, ki jih smejo voditi samo izučeni trgovci. Trgovcem v Nemčiji je tud minimalni zaslužek zagotovljen, in sicer ni ta nikakor majhen. Trgovina je pač ona gospodarska panoga, ki ustvarja nacionalni kapital in tega se drugod zavedajo.

Nato je prešel na izvajanja g. Pavlina in se pridružil njegovemu predlogu, da se ustanovi akcijski odbor iz zastopnikov vseh gospodarskih stanov. Slovensko trgovstvo se je vedno borilo za stanovsko solidarnost in bo na tej poti tudi vztrajalo. Prva pot k stanovski solidarnosti pa je, da strnemo svoje vrste in da svojo lastno organizacijo popolnoma dovršimo! Z glasnim odobravanjem so bila sprejeta izvajanja predsednika Jelačina.

Ko je še na kratko odgovoril na razne pripombe predlagatelj Pavlin, je bil njegov predlog soglasno sprejet in je seja pooblastila gg. Jelačina in St. Vidmarja, da začneta pogajanja za ustanovitev akcijskega odbora.

Drugi predlogi

Sprejet je bil nato predlog združenja v Ljubljani, da se ne pošiljajo z občin zborov Zveze kar pavšalno pozdravne brzojavke, temveč samo tistim, ki so res nekaj storili za trgovstvo.

Izvolila se je nato eksekutiva 6 članov, 4 ljubljanskih in 2 okoliških delegatov, da bi se s tem povečala ekspektivnost poslovanja Zveze.

Na predlog predsednika Vidmarja so bile določene dnevnice za delegate Zveze takole:

V območju dravske banovine, t. j. za razdalje do 150 km na 100 din, s prenočevanjem na 150 din. Za daljša potovanja 150 din, s prenočevanjem 200 din.

Plača se za potovanja na razdalje do 150 km III. razred brzojavke ali osebnega vlaka, za razdalje nad 150 km pa II. razred.

Ko so se obravnavala še nekatera davčna vprašanja, je g. Stanko Florjančič s krajšim govorom apeliral na trgovce, da store svojo dolžnost do »Trgovskega lista«, da plačajo podporne deleže, da se spominjajo na »Trgovski list« tudi pri oddaji inseratov in da tudi dopisujejo v list. Če hočemo ustanoviti akcijski odbor vseh gospodarskih stanov, potem nam je »Trgovski list« še zlasti potreben.

Ko je bilo še sklenjeno, da bo prihodnja seja predsedstva Zveze za časa velesajma v Ljubljani, je predsednik Vidmar zaključil seja.

letošnji vsedržavni trgovski kongres

Že na zadnjem kongresu v Beogradu je bilo sklenjeno, da bodi prihodnji vsedržavni kongres v Zagrebu. Zaradi posebnih razmer, ki vladajo v Zagrebu ter tudi zaradi nesoglasij v vrstah zagrebških trgovcev samih, pa si Zagreb ne upa prevzeti odgovornosti za sklicanje kongresa v Zagreb. Zato je sklical predsednik Centralnega predstavništva g. Nedeljko Savić za četrtak v Beograd sejo Centralnega predstavništva, na kateri naj bi se odločilo glede trgovskega kongresa. V Zagrebu predlaga, da bi bil kongres v Ljubljani in verjetno se bo temu predlogu pridružil tudi Split. Potreben pa bi bil kongres predvsem zaradi vprašanja veleblagovnic, ker poteče v oktobru uredba o prepovedi veleblagovnic. Prosi zlasti ljubljanske delegate, da se izjavijo, če bi bil v Ljubljani trgovski kongres letos mogoč.

Zbornični predsednik Ivan Jelačin je nato razložil mnenje ljubljanskega trgovstva. V številnih osebnih razgovorih se je to vprašanje temeljito preučilo. Kakor bi bilo razveseljivo, da bi bil ta kongres v Ljubljani, tako pa je treba naglasiti, da je tehnično čisto izključeno, da bi se mogel v tem

kratkem času kongres pripraviti. Pa tudi finančni razlogi govorijo proti sklicanju kongresa v Ljubljani. Kongres bi zahteval ogromne žrtve, ki jih Zveza danes nikakor ne bi zmogla. Končno pa tudi politični razlogi govorijo za to, da je bolje, če se kongres odloži. Predlaga zato, da ostane v veljavi sklep, da bodi prihodnji kongres v Zagrebu, če pa Zagreb letos tega kongresa ne more prirediti, naj se odloži na kasneje.

Ta predlog je seja tudi soglasno odobrila in tudi za primer, da bi Centralno predstavništvo predlagalo sklicanje kongresa v Beograd za časa novega beogradskega velesajma.

Sledila je nato kratka debata o veleblagovnicah. Soglasno je bila sprejeta zahteva, da se uredba o prepovedi veleblagovnic podaljša in izpolni v smislu predloga zbornice.

Prav tako se soglasno sprejme dodatni predlog podpredsednika Čeha, da se morata Zveza in Centralno predstavništvo v enako energijo ko proti veleblagovnicam boriti tudi proti privilegijem nabavljalnih in konsumnih združenj. Obe zahtevi naj bosta vedno ena celota!

Predlog g. Vinka Pavlina

Predsednik združenja v Laškem g. Vinko Pavlin je nato v daljšem in jednatem govoru opisal težavni položaj podeželskega trgovca in v jasnih besedah naglašal, da je rešitev le v solidarnem nastopu vseh gospodarskih stanov. Med drugim je izvajal:

Priznati si moramo, da se iz gospodarstva politika ne more izločiti. To smo ponovno čutili in prav občutno, ko smo morali konstatirati, da so ostale vse naše zahteve nerešene in da nismo mogli doseči niti najmanjših stvari. To pa predvsem zato, ker je vsa javnost, zlasti pa politiki na najvišjih mestih, proti trgovstvu. Ta animoznost proti trgovstvu je največja ovira za vse naše delo. Vidimo,

kako dosegajo obrtniki lepše uspehe, kako so n. pr. dosegli pavšalizacijo pridobnine, mi je pa tudi za najmanjše trgovce ne moremo doseči.

Naše zahteve so v resnici silno skromne. Saj prav za prav ne zahtevamo nič drugega, kakor da se odpravijo privilegiji nabavljalnih združenj in konsumov, (privilegij vseh produktivnih in kreditnih združenj pa naj tudi ostanejo) in da se zatre krošnjarstvo. Naša zahteva je samo ta, da plača vsak, ki prodaja in kupuje, tudi enake davke. Pa še te majhne in jasne zahteve ne moremo izvesti.

Niti tega ne moremo doseči, da bi se krošnjarsko vprašanje, če se že ne more rešiti za vso državo,

Denarstvo

Stanje Narodne banke

Po izkazu Narodne banke z dne 8. avgusta so nastale v zadnjem tednu te izpremembe (vse številke v milijonih din):

Aktivna podloga se je povečala za 1,9 na 1.687,9. V glavnem se je pomnožilo samo zlato v blagajnah banke.

Devize izven podloge so se znižale za 22,9 na 689,4.

Vsota kovanega denarja v blagajnah banke se je znižala za 3,2 na 381,7.

Posojila so se znižala za 22,9 na 1.577,7, in sicer so se znižala menična posojila za 22,4 na 1.308,8, lombardna pa za 0,5 na 248,9.

Razna aktivna so se povečala za 41,9 na 1.549,6. Gre za nove kredite, ki jih je dovolila Narodna banka izven rednih posojil.

Ohtok bankovcev se je povečal za 55,8 na 5.742,9. Zato pa so padle obveze na pokaz za 71,3 na 2.106,1.

Razna pasiva so se znižala za 1,05 na 311,5.

Skupno kritje je naraslo od 27,54% na 27,63%, samo zlato pa od 27,04 na 27,12%.

Narodna banka bo ustanovila podružnico v Užicah. Najbrže pa bo ustanovila še druge podružnice, tako predvsem v Leskovcu.

Nemški kirinski čeki se morajo po sporočilu Narodne banke vsem denarnim zavodom od 12. avgusta dalje realizirati v 15 dneh od dneva izdaje.

Pogajanja s francoskimi upniki se bodo nadaljevala v septembru. Sodi se, da bodo pogajanja uspešno zaključena.

Posojilo, ki ga je sklenil kitajski minister Kung v Franciji, znaša 400 milijonov frankov in se bo uporabil za utrditev kitajske valute.

Jadranska letovišča so postala predraga

Po podatkih turistične zveze v Splitu je letos zelo padlo število turistov. Čehoslovakov je letos za 30 odstotkov manj kot lani, padlo pa je tudi število Poljakov, Avstrijcev in Nemcev. Vzrok: jadranska letovišča so postala predraga. To velja zlasti za boljše: kakor Crikvenica, Rab, Hvar in Dubrovnik. Manjša letovišča so še dobro obiskana, ker so tudi cenejša. Zlasti pa so previsoke razne takse, ki jih mora plačevati tujec. Vse premalo se stori za razvoj tujskega prometa in zato doživljamo vedno nova razočaranja? Kako dolgo še?

Širite »Trgovski list«!

Politične vesti

Romunski kralj je sprejel v avdienci ministrskega predsednika Tataresca, ki je po avdienci izjavil, da so vse govornice o demisiji vlade prazne izmišljotine. Vlada bo nemoteno še nadalje izvrševala svoj program.

Bivši romunski ministrski predsednik prof. Jorga je napisal za pariški »Temps« članek, v katerem zavrača trditve, da bi se Romunija hotela izneveriti Franciji. V članku med drugim poudarja, da bo Romunija, dokler bo Francija zagovarjala mirovne pogodbe, s katerimi so bile priznane sedanje romunske meje in dokler bo imela Francija svojo čudovito armado, s katero more braniti svojo politiko, tudi vedno na strani Francije. Zaradi notranje politike Romunije ne bo izpremenila svoje zunanje politike.

Mussolini je nastopil v torek veliko inspekcijsko potovanje po Siciliji ter se bo nato udeležil velikih skupnih manevrov italijanske pehote, mornarice in zračnih sil v in ob Siciliji. Važnost Mussolinijevga potovanja po Siciliji se poudarja posebno zato, ker je danes Sicilija veliki most Italije k njenim afriškim kolonijam ter je zato dobila posebno velik strateški pomen. Italijanski listi tudi slavi Sicilijo kot otok imperija, ki s svojo centralno lego odločilno vpliva na vojaški in strateški položaj Italije v Sredozemskem morju.

V posebnem govoru, ki ga je imel Mussolini v Messini, se je sicer ta potrudil, da poudari miroljubne in konstruktivne namene svojega potovanja po Siciliji. Njegova namera da je samo ta, da dvigne Sicilijo na isto gospodarsko stopnjo, kakor so jo že dosegli drugi kraji Italije.

V Cataniji pa je imel Mussolini naslednji dan drug govor, ki je izvenel mnogo manj miroljubno. Dejal je, da se bo v Cataniji zgradila nova vojašnica in da je vse delo Italije usmerjeno v to, da se poveča vojaška priprava italijanskega naroda. Zgodovina dokazuje, da so narodi, ki niso znali nositi orožja, kaj kmalu postali sužnji drugih narodov. Zgodovina pa nadalje dokazuje, da mora narod, ki se boji vojne, le prehitro izbrati med bedo in suženjstvom.

Svoj govor v Cataniji je zaključil Mussolini s proslavljanjem ustanovitve italijanskega imperija, o katerem je že sanjal Crispi in ki je največji dogodek v zgodovinskem razvoju Italije. Svoj govor je zaključil z besedami, da bo tudi Sicilija dobila svoje pravice, katere ji bodo dali njeni zvesti vojniki in koloni. Italijanski listi živahno pozdravljajo Mussolinijev govor ter ga komentirajo v imperialističnem smislu.

Iz Španije zopet poročajo o novih bojih ter o poskusih obeh strani, da bi si izboljšale svoje pozicije. Obe stranki tudi poročate, da so bili vsi napadi odbiti.

V Toledu se po angleških vesteh zbirajo novi italijanski prostovoljci, kar dokazuje, da bo Franco v kratkem začel novo ofenzivo. Vojno ministrstvo valencijske vlade pa poroča, da je prišlo na več krajih Francove Španije do bojev med nacionalisti in nasprotniki tujih prostovoljcev. Več oficirjev Francove vojske, ki so nastopili proti tujim »prostovoljskim« četam, da je bilo ustreljenih. V bojih je padlo tudi več italijanskih in nemških oficirjev.

V Kremlju je bilo veliko zborovanje vodilnih sovjetskih vojaških osebnosti. Poleg maršala Blücherja sta se udeležila sestanka tudi Stalin in Litvinov. Takoj po seji se je odpeljal maršal Blücher v Mongolijo, kjer je bil sprejet z velikimi častmi. Tudi drugi oficirji so se takoj po sestanku odpeljali na svoja službena mesta na Daljnem vzhodu.

Nemška oficialna agencija javlja, da so bili v Rusiji poklicani pod orožje novinci l. 1915. in 1916. ter vsi oni, katerim je bil dosedaj dovoljen odlog vojaške službe.

Dimitrov je bil odstavljen kot glavni tajnik kominterne in na njegovo mesto imenovan Ječov. Baje se bo tudi iz temelja spremenila sovjetska zunanja politika. Stalin da bo opustil komunistično propagando v tujini in se ves posvetil notranji konsolidaciji Rusije. Za Španijo se Rusija ne bo več zanimala in nekateri vedo celo poročati, da pride do zblizanja med Nemčijo in Rusijo. Mnogo da je k temu zblizanju pripomoglo to, ker se je Nemčija odločila za kitajsko stališče in zato tudi ni odpoklicala svojih oficirjev iz Kitajske. — Toda možno je tudi drugo ozadje vseh zadnjih sprememb v Rusiji.

Japonski vojni minister je izjavil, da je položaj silno resen, ker Kitajci niso držali svoje besede ter je Japoncem pošla njih potrebnost. Niti razvajeni diplomati ne

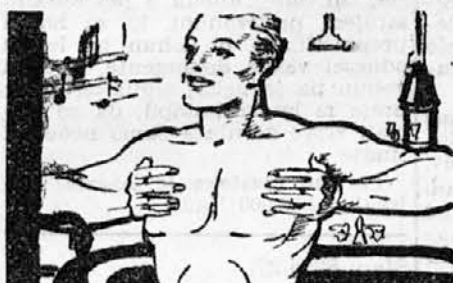
bi mogli pobahati se z večjim cinizmom.

Kitajska vlada bo svoj sedež prenesla iz Nankinga v Hankov.

Japonski oficialni krogi so začeli odkrito dolžiti sovjetsko Rusijo, da podpira Kitajsko in da je Rusija

s tem kršila svojo nevtralnost. Tako pravijo, da so poslali sovjeti v Čahar 200 najboljših ruskih oficirjev, da bi pripravili kitajsko armado za boj proti Japonski. V provinco pa da so prišli številni ruski komunistični agitatorji.

Dobro telesno razpoloženje

je dostikrat samo od tega odvisno, kako ravnote z Vašimi notranjimi organi. Ako jih vedno le obremenjujete z novo hrano in ne skrbite ob enem za redno čiščenje, nastane kmalu nered, ki mu sledijo razne motnje. Takim zanemarjenim motnjam v prebavi pa sledijo dostikrat težka notranja obolenja. Preizkušeno ubranilno sredstvo proti temu je Rogaška Slatina! — Pri rednem uživanju Vam ona na prijeten način čisti prebavni aparat in poveča njegovo odpornost. Povrne Vam se zopet splošno dobro razpoloženje! — Preizkusite tudi Vi!

Pred sestankom Gospodarskega sveta M. A.

Predlog za enoten carinski zakon za vse tri države

Praški »Pravo Lidu« objavlja zanimive informacije o bodoči konferenci Gospodarskega sveta Male antante, ki se najbrže sestanet dne 15. oktobra v Pragi. Konferenca bo po teh informacijah razpravljala v prvi vrsti o carinskih vprašanjih. Dela se na tem, da bi se vse carinsko postopanje med državami M. A. uredilo na novo ter da bi si vse tri države priznale medsebojno razne ugodnosti. Ta stvar se že dolgo pripravlja ter je bila že ponovno predmet strokovnih razprav. Končno je dobila Jugoslavija nalogo, da izdela načrt novega carinskega zakona, ki bi veljal za vse tri države Male antante. Jugoslavanska carinska oblastva tudi že dalj časa izdelujejo ta načrt ter so njih dela tako napredovala, da bo že na jesenski konferenci Gospodarskega sveta Male antante predložen ta načrt v pretres.

Treba pa je upoštevati, da ne prihajajo pri ureditvi gospodarskih odnosov Male antante v poštev samo carinski predpisi, temveč še drugi. Vendar pa so carine osnovno vprašanje, ki najbolj ovira gospodarski promet med državami Male antante. Tako zlasti češkoslovaške zaščitne carine za njene agrarne proizvode zelo ovirajo delo Gospodarskega sveta Male antante ter preprečujejo popolni razvoj vseh gospodarskih možnosti, ki bi jih mogla nuditi ena zavezniška država drugi. Na drugi strani pa ovirajo te zaščitne carine češkoslovaško industrijo samo, da ne more najti na balkanskem trgu popolnega uspeha.

Praški listi pravijo zato, da težavna pogajanja Češkoslovaške s posameznimi balkanskimi državami niso v čast njeni agrarni zaščiti. Posledica tega je, da je n. pr. Jugoslavija pri vsem spoštovanju svojih obveznosti na temelju pogodbe o zvezi držav Male antante smatrala za potrebno, da se zblizba tudi z drugimi državami. Vsaki očitki Jugoslaviji v tem pogledu pa so čisto neumestni, ker je sam ministrski predsednik dr. Stojadi-

novič odkritosrečno izjavil, da je dober trgovec in da bo v interesu Jugoslavije sklenil trgovinske pogodbe z bolj tesnimi gospodarskimi in političnimi zvezami z vsemi državami, ki nudijo tudi same Jugoslaviji več ugodnosti. Jugoslavija bi vsekakor želela, da bi bila v čim bolj ozkih stikih s Češkoslovaško, ker bi bila zamenjava blaga med obema državama naravnost idealna, ker bi izvažala v Češkoslovaško agrarne proizvode, uvažala pa češkoslovaške industrijske izdelke. Ta zamenjava bi bila tako naravna, da bi bila živahna tudi brez ozira na dobre politične odnose med obema državama. Toda češkoslovaška agrarna carina te dobre gospodarske odnose preprečuje.

Program jesenskega zasedanja Gospodarskega sveta Male antante je izredno bogat. Najprej bo naloga sveta, da prouči in preeni sklepe dubrovniškega zasedanja in da se nekateri sklepi korigirajo. To bi bilo zlasti potrebno glede določil o plačilnem prometu. V zvezi s tem pa bo treba tudi rešiti vprašanje tujškega prometa. Nikakor ni na primer umestno, da priznava Češkoslovaška Italiji mnogo večje ugodnosti ko Jugoslaviji in Romuniji. Čeprav je res, da so bile te ugodnosti potrebne zaradi češkoslovaških premogovnih dobav Italiji, vendar bi se mogla najti rešitev, ki bi bila zadovoljiva tudi za tujski promet Jugoslavije.

Poleg tega pa bo treba rešiti tudi vprašanje ureditve železniškega vprašanja, da bo sodelovanje držav Male antante bolj živahno. Končno pa je treba tudi urediti poštni promet med Češkoslovaško, Jugoslavijo in Romunijo, da si bodo vse tri države priznale neke ugodnosti.

Upamo, da bo Gospodarski svet MA tem svojim nalogam kos in da bo njegovo zasedanje res v korist poglobitvi in razširjenju gospodarskih stikov med državami Male antante.

Izvoz grozdja iz balkanskih držav

Izvoz svežega grozdja iz balkanskih držav se je gibal v zadnjih štirih letih takole:

	1933	1934	1935	1936
Jugosl.	566	3.538	3.740	5.215
Bolgar.	10.503	23.040	37.176	25.057
Grčija	12.532	9.933	10.703	8.750

Kakor se iz te statistike vidi, raste sicer naš izvoz svežega grozdja stalno, vendar pa še dolgo ni dosegel one višine, ki bi jo moral doseči z ozirom na naš zemljepisni položaj ter kakovost na-

šega grozdja. Da bi se naš izvoz svežega grozdja povečal, bi se moral izvoz grozdja bolj organizirati. Bolgarska, ki je dosegla z izvozom grozdja posebne rezultate, je ustanovila poseben urad za izvoz grozdja, ki ima sedem podkomisij. Te podkomisije rešujejo naslednja vprašanja: 1. transport in nakladanje blaga; 2. pregled domačega trga; 3. zaobala in kontrola zaobale; 4. proučevanje možnosti kompenzacije; 5. proučevanje tujih trgov; 6. povečevanje in izboljšanje proizvodnje in

7. vprašanje čim hitrejšega transporta blaga na namembno postajo.

V Grčiji se tudi namerava ustanoviti podoben urad. Imenovana je bila posebna komisija z nalogo, da prouči, v katerih krajih bi se moglo vinogradništvo bolj intenzivno razviti. V Trakiji in Makedoniji nameravajo gojiti isto trto, ki jo goje na Bolgarskem. V vseh grških mestih, iz katerih se izvažajo grozdje, bo vlada zgradila posebne hladilnice.

Kdaj pa se bo pri nas začelo res delati za povečanje našega izvoza grozdja? In kaj so v tem oziru storile pozitivnega tako zelo hvalisane zadruge?

Olajšajmo tujim turistom prihod v našo državo

Severni kraji naše banovine imajo idealne pogoje za razvoj tujškega prometa, žal pa ta ne doseže zaželenega obsega, ker je pač naš domači turizem preslab. Pač pa bi bilo mogoče v teh krajih dvigniti dotok inozemcev — Avstrijcev, če bi se dosegle nekatere olajšave v pogledu sedaj veljavnih predpisov o izdajanju turističnega vizuma. Po sedanjih predpisih se izdaja v inozemstvu turistični vizum po nižnji ceni din 10,—, toda le pod pogojem, da biva turist pri nas najmanj 3 dni. Ta ugodnost velja za turiste, ki se odločijo za daljši dopust v naših krajih. Je pa v bližnji tujini mnogo več ljudi, ki bi radi preživeli pri nas samo weekend — soboto popoldne in nedeljo. To so poslovni ljudje, ki si ne morejo privoščiti daljšega dopusta, ki pa bi gotovo prihajali v naše kraje v velikem številu na kratke izlete. Ne morejo pa se posluževati ugodnosti turističnega vizuma za weekend izlete v naše obmejne turistične kraje, ker znaša taksa za navaden vizum din 100,—, kar jim je seveda veliko predrago. Sedaj je Tujsko-prometna zveza v Mariboru opozorila pristojna oblastva s posebno vlogo, da bi bilo umestno, če bi se izdajali nižnji turistični vizumi tudi onim izletnikom, ki prihajajo v našo državo samo za soboto in nedeljo. Ukine naj se pogoj tridnevnega bivanja ali pa naj se vpelje izletniški vizum za eno- in dvodnevnne izlete iz bližnjega inozemstva. To bi zelo dvignilo tujski promet v obmejnih turističnih krajih, koristilo pa bi tudi notranjim letoviščem, saj bi izletniki z avtomobili in motorikli lahko pohodili celo do jadranskih kopališč.

novi naslov:

Sv. Petra c. 4

TELEFON 25-57

Optimistično razpoloženje na velikih borzah

V preteklem tednu je prevladovalo na velikih svetovnih borzah optimistično razpoloženje. Samo v Berlinu in Pragi so tečaji nekoliko popustili. Gibanje tečajev kaže naslednja tabela:

	koncem 1927	24. 7.	31. 7.	7. 8.
= 100%			1937	
London	73.7	76.3	76.3	
Pariz	52.8	52.6	57.0	
Berlin	49.1	49.0	48.5	
Milan	129.0	130.4	131.1	
Praga	102.7	102.9	102.6	
Bruselj	59.9	63.0	65.8	
Amsterdam	68.8	69.4	72.3	
Stockholm	29.3	29.9	30.5	
Dunaj	66.5	66.7	67.0	
Curij	67.9	68.4	68.9	
New York	118.6	119.6	121.1	

Mednarodni borzni indeks se je dvignil za 1,5% na 76,5%. V zadnjih 8 tednih je napredoval za 8 in pol odstotka.

Tovarnar Rudolf Zaloker

Na povratku z Ljubelja, kjer je uredil zadnje formalnosti za nedeljske motorne tekme na Ljubelju, se je tovarnar Rudolf Zaloker med Zaborštom in Ihanom smrtno ponesrečil. Ogniti se je hotel kmečkemu vozu, na ovinku pa ga je zaradi velike hitrosti vožnje vrglo čez cesto, da se je avto dvakrat prekotil. Ponesrečenca so prepeljali v Leonišče, a je že med potjo izdihnil.

Rudolf Zaloker je bil sin znane-ga industrialca Maksa Zalokerja ter se je rodil l. 1891. v Ljubljani. Pred leti se je osamosvojil in si uredil lepo tovarno za izdelovanje slada, diaslada in kvasa. Kot dober gospodar je tudi dosegel lepe uspehe, da je njegovo podjetje lepo napredovalo.

Pokojujnik je bil tudi izredno vnet sportnik. Bil je predsednik moto-kluba Ilirija, že pred vojno je napravil pilotski izpit, sam skonstruiral letalo ter vneto podpiral tudi druge sportne panoge. Za slovenski sport pomeni smrt Rudolfa Zalokerja naravnost nenadomestljivo izgubo. A tudi slovensko gospodarstvo je z njegovo smrtjo težko zadeto.

Bodi mu ohranjen častni spomin!

Težko prizadeti rodbini pa naše iskreno sožalje!

Zunanja trgovina

V Dubrovniku se začne 9. septembra nemško-jugoslovanska pogajanja za ureditev turističnega prometa. Jugoslovanski zastopniki bodo zahtevali, da Nemčija povisa devizni kontingent za nemške turiste, ker se je izkazal dosedanj kot popolnoma nezadosten.

Gozdarska statistika se namerava v vseh državah Male antante poenotiti. Nadalje je namera, da se dogovore enaki prodajni pogoji lesa držav Male antante za Madžarsko.

Po francoski statistiki smo uvozili v prvem letošnjem polletju v Francijo blaga za 42,6, izvozi iz Francije pa za 32,6 milijona fr. frankov.

Kapaciteta bolgarskih keramičnih tvornic je dosegla že 450.000 kg letno ter more sedaj Bolgarska kriti že 75% svoje potrebe. Najbolj je napredovala proizvodnja porcelana. Fino porcelansko blago pa bo morala Bolgarska še nadalje uvažati.

Italijanska vlada je določila, da se mora pri določevanju uvoznih kontingentov upoštevati tudi devalvacija lire.

Proizvodnja petroleja v Romuniji pada. V začetku letošnjega leta je znašala še dnevna proizvodnja 2400 vagonov, sedaj le še 1800 vagonov.

Prihodnji teden se začne na Dunaju avstrijsko-italijanska pogajanja za ureditev avstrijskega lesnega izvoza v Italijo. Ker se v lanskem septembru sklenjena pogodba ni več obnovila, je avstrijski lesni izvoz v Italijo čisto zastal.

Nemčija je začela povečevati s konopljo in lanom zasejano površino, da bi dosegla tudi na tem polju avtarkijo.

Naše organizacije

Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani bo za Ptuj in ptujsko okolico, Ormož, Ljutomer, Mursko Soboto in Dol. Lendavo v četrtek, dne 19. avgusta v prostorih Združenja trgovcev za mesto Ptuj — Narodni dom. — Uprava združenja trgovcev v Ptuj.

Že v 24 urah

barva, plestra in kemično snazi oblike, klobučki itd. Skrobi in svetlolika araje, vrtnike in manšete. Pere, suši, manga in lika domače perilo

tovarna J. S. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 2
Telefon št. 22-72.

Doma in po svetu

Nj. Vel. kraljica Marija je z obema kraljevičema prispela na Bled, kjer je zbrana sedaj vsa kraljeva rodbina. Želimo naši vladarski rodbini čim srečnejše bivanje v Sloveniji.

Vojvoda Windsorski pride s sorprogo v drugi polovici avgusta v Dalmacijo.

Ministrski predsednik dr. Stojadinović se je na Krfu sestals predsednikom grške vlade.

Zagrebski »Obzor« je objavil opomin združenju opoziciji, zlasti demokratom, da sprejmejo predlog zemljoradnikov. »Obzor« pravi, da so se zemljoradniki trudili dve leti, da so izdelali načrt, ki ga je sedaj odobril tudi dr. Maček. Če sedaj združena opozicija na ta načrt ne pristane, potem je prav resna nevarnost, da se združena opozicija z b. HSS sploh ne bo mogla več sporazumeti.

V Zagrebu je umrl trgovec Ilija Gutesa, ki je bil dolgo vrsto let predsednik društva trgovcev z mešanin blagom. Uglebnemu hrvatskemu trgovcu bodi ohranjen časten spomin!

Za rektorja ekonomsko-komercialne visoke šole v Beogradu je z ukazom imenovan dr. Aleksander Jovanović profesor te šole.

Naš znani ladijski lastnik Evgen Matković je kupil v Ameriki 6000-tonski motorni parnik na 2200 konjskih sil. Kapetan Matković ima sedaj skupno 6 ladij z več ko 20.000 tonami.

V Sarajevu je bila konferenca gospodarskih krogov, na kateri je bila sprejeta zahteva, da se zniža prevoznina na ozkotirnih železnicah.

Osrednji odbor Združenja vojnih invalidov je razpustil krajevni od-

bor v Dubrovniku, ki pa se je razpustu uprl.

V mnogih hrvaških mestih so bili te dni evharistični kongresi, katerih se je povsod udeležila velika množica vernikov.

Mahrovo hišo v Ljubljani je izdružila mestna občina za 3,6 milijona din.

Aretiran je bil starešina glavnega oddelka finančne kontrole v Čupriji Mihajlo Janovski.

Stavka natakarev v Zagrebu bo najbrže doživela neuspeh, ker je velik del natakarev že začel delati.

V Beograd sta prišli znameniti francoski letalki Marie Bastid in Suzanne Tillie, ki sta se proslavili s svojim poletom čez južno Atlantsko morje.

Od Francovih vojnih ladij je bil zadržan jugoslovanski parnik »Plavnik«, last družbe »Oceania«, pa čeprav ni imel na krovu nobenega prevozanega tovora. Sele po treh dneh so Francove oblasti izpustile parnik.

Bivši bolgarski zemljedelski minister Gičev, ki se je ločil od Stambulijskijevih pristašev, je bil takoj po svojem povratku iz Pariza aretiran in nato konfiniran. Intervencija njegovih prijateljev, da bi bila konfinacija preklicana, je bila zaman.

Pred sodiščem v Burgasu se je začel te dni velik proces proti bolgarskim političnim voditeljem, ker so kršili zakon o razpustu političnih strank. Obtožence zagovarja 50 odvetnikov. Zasižanih bo nad 150 prič. Za proces vlada naravno v vsej Bolgarski največje zanimanje.

Ruski zunanji komisar Litvinov je prišel na Dunaj. Namen njegovega prihoda je popolnoma neznan.

Nemški listi vedo poročati, da je bilo v Irkutsku od sodišča obsojenih na smrt 72 višjih sovjetskih uradnikov. Sodba da je bila nad vsemi izvršena.

Ob kitajskem zidu so se začeli veliki boji. Kitajski vojaki se bore izredno hrabro, da so Japonci nad močnim odporom kitajskih čet zelo presenečeni.

Šef generalnega štaba iraške vojske in šef iraškega letalstva sta bila na letališču v Mosulu ubita. Umor ima baje politično ozadje.

Gen. Franco je odgovoril na angleški protest zaradi bombardiranja angleške trgovske ladje, da ni so bombardirala ladje njegova letala, temveč ruska, ki da hočejo na ta način izzvati spor med Anglijo in nacionalisti.

Vsi Kitajci so začeli zapuščati Japonsko in Korejo. Samo iz Koreje se je izselilo nad 5000 Kitajcev.

Ameriški drž. podtajnik za zun. zadeve Wales je predlagal, da se sprejme v U. S. A. zakon, po katerem sme washingtonska vlada prodati določeno število vojnih ladij južno-ameriškim državam. To nikakor ne bi bilo v nasprotju z dobrimi sosednimi odnosi U. S. A., ker bi se te ameriške ladje takoj vrstile washingtonski vladi, kakor hitro bi se začele sovražnosti med južno-ameriški državami.

Angleško vojno ministrstvo je zboljšalo službene pogoje za rezerviste. Dosedaj so imeli pravico do pokojnine samo vojaki, ki so služili v vojski več ko sedem let. Samo izjemoma pa se je dosedaj dovolilo posameznim vojakom, da so služili več ko 7 let. Sedaj bodo mogli rezervisti zopet služiti v aktivni službi in si s tem pridobiti pravico do pokojnine. Računajo, da se bo s tem angleška vojska pomnožila za 88.000 mož.

Pri nočnih zračnih vajah nad Londonom se je izkazalo, da bi sa-

mo 30% bombarderjev moglo izpolniti svojo nalogo, ne da bi bili sestreljeni.

Nad Londonom so bili veliki nočni manevri zračne vojske, pri katerih je sodelovalo 400 letal.

Vlada San Salvadorja je izjavila, da iz gospodarskih razlogov izstopa iz Zveze narodov.

Veliko rusko letalo, ki se je ponesrečilo ter padlo v Romuniji na tla, so baje uničili s peklenkim strojem protivohuni, ki so hoteli preprečiti, da bi vohun na letalu odnesel važne dokumente. Dotični vohun pa je nekaj slutil ter je že preje iz letala izstopil, da so postali žrtve atentata samo nedolžni ljudje.

Parisko razstavo je dosedaj obiskalo 8.930.000 ljudi.

Štev. 8394/37.

Nabava

Državni rudnik Velenje razpisuje na dan 1. septembra 1937 neposredno pismeno pogodbo za dobavo raznega električnega materiala za potrebe rudnika Velenje in Zabukovec. Ostali pogoji pri podpisnem rudniku.

Direkcija držav. rudnika Velenje, dne 10. avgusta 1937.

Radio Ljubljana

Sobota, dne 14. avgusta. 12.00: Plošče — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, spored, obvestila — 13.15: Plošče — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Freudovi učenci (prof. Emil Hrovat) — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Pregled sporeda — 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar) — 20.30: Muzikalen pisan večer — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored

— 22.15: Vesel konec tedna! (Igra Radijski orkester).

Nedelja, dne 15. avgusta. 8.00: Radijski orkester — 9.00: Čas, poročila, spored — 9.15: Radijski orkester — 9.45: Verski govor (gosp. prior Val. Ucak) — 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice — 11.00: Havajske pesmi (plošče) — 11.30: Otroška ura: Teta Marička kramlja in prepeva — 12.00: M. Ravel: Boléro (plošča) — 12.15: Moški zbor »Zarja« iz Trbovelj — 13.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 13.15: Plošče — 17.00: Kmet. ura: Mlekarstvo in tujski promet (Ivan Benko) — 17.30: Prenos iz Rogaške Slatine: Plesna glasba: Adamičev jazz — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30: Nac. ura: Mesečni kulturni pregled — 19.50: Radijski orkester: Lahka glasba — 20.30: Prenos iz Rogaške Slatine: Smetana: Prodana nevesta, Dirigent: A. Neffat, v odmoru: Čas, vreme, poročila, spored.

Ponedeljek, dne 16. avgusta. 12.00: Koračnice slavnih skladateljev (plošče) — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, spored, obvestila — 13.15: Lucienne Boyer in Josephina Baker (plošče) — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored — 19.30: Nac. ura: Mi in anglosaksonci (o naših prejšnjih kulturnih in socialnih zvezah z Anglijo in Ameriko) — 19.50: Zanimivosti — 20.00: Kazaške pesmi (plošče) — 20.10: Zdravstvena ura (dr. Ivan Matko) — 20.30: Operne speve s spremljevanjem Radijskega orkestra poje ga. Zlata Gjungenac — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Radijski orkester.

Pisalne in knjigovodstvene stroje strokovno popravlja

BORIS V. SIMANDL

Dvořakova 3, tel. 24-07

Zahtevajte povsod
pristni zdravstveni liker

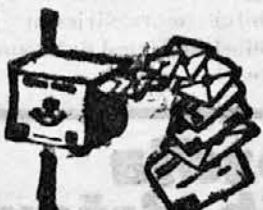

izdelek
veležganjarne
in rastlinske
destilacije

Fr. Zaletel

ŠT. VID nad LJUBLJANO

ZAHTEVajte PONUDBE!

'KUVERTA'
D. Z. O. Z.

LJUBLJANA
Tyrševa cesta št. 67

TVORNIKA KUVERT IN
KONFEKCIJA PAPIRJA

Vsemogočni je nenadoma poklical k sebi našega
dobrega soproga, vzornega sina, ljubljene očeta, brata, strica
in svaka, gospoda

Rudolfa Zaloker

industrijalka

Pogreb dragega nam pokojnika bo v soboto, dne 14. avgusta ob 16. iz hiše žalosti, Glince — Tržaška cesta 8.

LJUBLJANA, dne 12. avgusta 1937.

ZALUJOČI:

Marija Zaloker, roj. Wendling, soproga, Maksimiljan Zaloker, oče, Makso, Rudolf, Barica, Stana, Zinka, otroci.

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga sveže prazene kave,
mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba! — Zahtevajte cenik!

KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE

TISKARNE

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

Nudi poizredno nizkih cenah: Salda-konte, štrace, jurnale, šolske zvezke, mape, odjemalne knji-

žice, risalne bloke itd.

Dunajski velesejem

Od 5. do 11. septembra 1937

Tehnični in poljedelski sejem do 12. septembra

Veliki srednjeevropski trg

Razstavljalci iz 20 držav, — Kupci iz 72 dežel.

Brez potnega vizuma! Z velesejsko legitimacijo in potnim listom prost prehod čez mejo v Avstrijo. Madžarski tranzitni vizum se izdaja na podlagi velesejske legitimacije na meji. Znatne vozne olajšave na jugoslovanskih, madžarskih in avstrijskih železnicah, na Dunavu in Jadranskem morju ter zračnem prometu.

Vsa pojasnila, kakor tudi velesejske legitimacije (po Din 50—) se dobe pri

Wiener Messe, A. G., Wien VII.

in pri častnih zastopstvih

v Ljubljani: Avstrijski konzulat, Tyrševa cesta 31;
v Ljubljani: Zveza za tujski promet v Sloveniji (»Putnik«), Tyrševa cesta 1;
v Ljubljani: Zveza za tujski promet v Sloveniji (»Putnik«, podružnica Hotel Miklič, nasproti glavnega kolodvora);
Tujsko prometna zveza »Putnik« Maribor, Celje, Gornja Radgona, Št. Ilj, Dravograd in Maribor glavni kolodvor.

Naznanilo!

Naznanjam svojim cenj. odjemalcem, kakor tudi ostalemu občinstvu, da sem preselil svojo trgovino s klavirji iz Gregorčičeve ulice 5 v novo preurejene trgovske lokale na

Miklošičevi cesti 4

Svojo trgovino sem izpopolnil z godalnimi, pihalnimi in ubiralnimi (tržalnimi) instrumenti ter vsemi potrebščinami. Cenjenemu občinstvu se vljudo priporoča

R. Warbinek, Ljubljana, Miklošičeva cesta 4

JESENSKI LIPSKI SEJEM 1937

od 29. avgusta

do 2. septembra

60% popusta na nemških železnicah, znatni popusti v drugih državah.

Vsa pojasnila dajejo:

Zvanični biro lajpciškoj sajsma, Beograd — Knez Mihajlova 33/L.

in častni zastopniki:

Ing. G. TÖNNIES, Ljubljana, Tyrševa c. 33. Tel. 27-62 in

Jos. Bezjak — Maribor Gosposka ulica 25. Tel. 20-97.